FIL-QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)

MAĠISTRAT DR. MARSE-ANN FARRUGIA LL.D.

Seduta ta' nhar l-Erbgħa, 23 ta' Novembru, 2016

Rikors nru: 102/2013 MF

Elton Mamo

Vs

Christopher Saliba

Il-Qorti rat ir-rikors tal-attur fejn talab li l-konvenut jiġi kkundannat li jħallsu s-somma ta' sitt elef mija u disa' u tletin Ewro u disa' u tletin ċenteżmu (€6,139.39), rappreżentanti danni kontrattwali naxxenti minn ftehim t'appalt dwar xogħolijiet ta' kostruzzjoni u alterazzjonijiet fil-fond ossija 6/7, Sqaq Sant'Antnin, Bubaqara, Żurrieq, konsistenti, fost oħrajn, f'żjiediet fil-prezzijiet illi kellu jħallas l-istess attur lill-kuntratturi oħra li ġew inkarigati minnu sabiex jesegwixxu u jitterminaw l-istess imsemmi appalt illi l-konvenut abbanduna mingħajr ebda raġuni valida fil-liġi.

Bl-ispejjeż, inklużi dawk tal-ittri uffiċjali tas-17 ta' Ġunju 2009 u tal-31 ta' Mejju 2011, u bl-imgħax, dekorribbli mid-data tan-notifika tar-rikors promotur sad-data tal-pagament effettiv, kontra l-konvenut.

Rat li ir-risposta ta' Christopher Saliba fejn eccepixxa:

1. Illi preliminarjament diġa hemm deċiżjoni mogħtija mit-Tribunal Għal Talbiet Żgħar fit-12 ta' Diċembru 2008 fl-ismijiet premessi (Talba numru 459/2007MK) li effettivament jifforma ġudikat bejn il-kontendenti u għalhekk peress illi l-mertu ta' din il-kawża ġja huwa *res judicata* t-talbiet attriċi kollha għandhom jiġu riġettati minnufih;

2. Illi preliminarjament ukoll it-talbiet attriċi huma preskritti ai termini tal-Artikolu 2153 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta;

3. Illi preliminarjament ukoll it-talbiet attriċi huma preskritti ai termini tal-Artikolu 2156(f) tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta;

4. Illi mingħajr ebda preġudizzju għal dak preċitat u fil-mertu, l-ebda ammont ma huwa dovut mill-eċċipjent odjern lill-attur;

5. Illi mingħajr ebda preġudizzju għal dak preċitat u fil-mertu, t-talbiet attriċi huma infondati fil-fatt u fid-dritt;

Għal dawn ir-raġunijiet kollha u għal dawk ir-raġunijiet li rriżultaw waqt it-trattazzjoni tal-kawża t-talbiet attriċi kollha għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż kontra l-istess attur;

Rat li fis-seduta tal-20 ta' Novembru 2013,[1] din il-Qorti kienet idderiegiet lill-partijiet biex jillimitaw il-provi taghhom ghall-ewwel tlett eccezzjonijiet tal-konvenut.

Rat li fl-istess seduta, din il-Qorti laqghet it-talba tal-avukati difensuri tal-partijiet li jigu annessi ma' dawn il-proceduri, l-process fl-ismijiet **Elton Mamo vs Christopher Saliba** deciza mill-Qorti tal-Appell (sede Inferjuri) fl-24 ta' April 2009.

Semgħet ix-xhieda, rat id-dokumenti u l-atti kollha ppreżentati dwar dawn it-tlett eccezzjonijiet;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-avukati difensuri tal-partijiet;

[1] Ara il-verbal a fol. 9 tal-process.

Ikkunsidrat:

Il-Fatti

Il-fatti saljenti li taw lok għal dawn il-proċeduri huma s-segwenti:

1. Elton Mamo u Christopher Saliba daħlu f'kuntratt t'appalt datatat 26 ta' Awissu, 2002 li permezz tiegħu Christopher Saliba obbliga ruħu li jwettaq xogħolijiet ta' kostruzzjoni u alterazzjoni fil-fond 6/7, Sqaq Sant'Antnin, Bubaqra, Żurrieq, liema xogħolijiet kellhom jitlestu sal-aħħar ta' Diċembru, 2002. [2]

2. Fi skrittura privata datata 20 ta' Jannar 2003, il-konvenut iddikjara li hu kien ircieva minghand l-attur is-somma ta' Lm2,340 ghal dan ix-xoghol ta' appalt, imma il-konvenut iddikjara wkoll li ma setax ikompli dan l-appalt u bi qbil ma' l-attur gie accettat illi x-xogholijiet gja ezegwiti minnhom jigu stmati mill-Arkitett Herbert Debono. F'din l-istess dikjarazzjoni, sottofirmata minnu, l-konvenut obbliga ruhu li jirrifondi lura lill-attur id-differenza bejn din l-istima u l-ammont anticipat lilu mill-attur.[3]

3. Elton Mamo u Christopher Saliba ftehmu li jqabbdu lill-Perit Herbert Debono sabiex jagħmel rapport dwar x-xogħol li twettaq minn Christopher Saliba fil-fond indikat u dan bl-għan li jiġi stabbilit il-valur tax-xogħol li eżegwixxa l-istess Christopher Saliba fil-fond ta' Elton Mamo. [4]

4. Il-Perit Herbert Debono ghadda ghal din l-istima tax-xoghlijiet u fir-rapport rilaxxat minnu fl-1 ta' Frar, 2003, iddetermina wkoll liema kienu dawk ix-xogholijiet li fil-fehma tieghu ma sarux skond l-arti u s-sengha. Huwa ikkonkluda li x-xoghol li sar li

---

[2] Ara fols 2, 3 u 4 tal-proċess fl-ismijiet **Elton Mamo vs. Christopher Saliba** (Talba Numru 459/07 MK), liema proċess ġie allegat mal-proċeduri odjerni. Ara wkoll fol. 23 sa 25 tal-proċess odjern.
[3] Ara Dok AS6 a fol 51 tal-proċess.
[4] Ara fols 20, 26 tal-proċess fl-ismijiet "**Elton Mamo vs. Christopher Saliba**" (Talba Numru 459/07 MK), liema proċess ġie allegat mal-proċeduri odjerni. Ara wkoll fol 51 tal-proċess.

lahaq sar mill-konvenut fil-fond in kwistjoni kien jiswa Lm 1,158.56.[5] Għaldaqstant, l-ammont li kellu jirrifondi lura l-konvenut lill-attur kien jammonta Lm 1181.44).

5. Il-konvenut ma qabilx ma din l-istima ghal diversi ragunijiet, li m'humiex relevanti ghal fini ta' dawn il-proceduri.

6. Konsegwentement l-attur fetaħ proċeduri quddiem it-Tribunal Għat-Talbiet Żgħar sabiex il-konvenuti jigi ikkundannat jirrifondilu is-somma ta' Lm 1181.44.

7. Dawn il-proceduri gew finalment decizi b'sentenza tal-Qorti tal-Appell (sede Inferjuri)[6] tal-24 t'April 2009, li kkundannat lill-konvenut ihallas lill-attur is-somma ta' (Lm 1131.44) ossija bl-imgħaxijiet mid-29 ta' Ottubru, 2003 u bl-ispejjeż kollha taż-żewġ istanzi. Il-Qorti tal-Appell wasslet għal dan l-ammont imsemmi, prinċipalment wara li ħadet in konsiderazzjoni l-valur tax-xogħol li esegwixxa l-konvenut skond ir-rapport tal-Perit Herbert Debono tal-1 ta' Frar 2003 kif ukoll ħadet in konsiderazzjoni il-valur tal-għodda u xi ftit ġebel – ossija "*loose material*" – li tħalla mill-konvenut fuq il-post.

8. Hu pacifiku bejn il-partijiet li l-konvenut hallas l-ammont likwidat mill-Qorti tal-Appell lill-attur.

9. Wara li sar dan il-hlas mill-konvenut, l-attur fetah il-proċeduri odjerni, fejn qed jitlob li l-konvenut jigi ikkundannat ikhallsu l-ammont ta' €6,139.39, rappreżentanti danni kontrattwali naxxenti mill-kuntratt t'appalt li kienu daħlu fih il-kontendenti, konsistenti, fost ohrajn, f'zidiet fil-prezzijiet illi jhallas l-attur lill-kontratturi ohra li gew inkarigati minnu sabiex jezegwixxu u jitterminnaw l-istess appalt, li l-konvenut kien abbanduna minghajr l-ebda raguni valida fil-ligi.

<u>Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti</u>

Din is-sentenza hija limitata għall-ewwel tliet eċċezzjonijiet li ġew sollevati mill-konvenut fir-risposta tieghu, u li din il-Qorti se tikkonsidra wahda wahda.

---

[5] Ara fol. 7 tal-process anness.
[6] *Per* Imhallef Philip Sciberras

L-Ewwel Eċċezzjoni – Res Judicata

Fl-ewwel eċċezzjoni preliminari tiegħu, l-konvenut eccepixxa illi diġa' hemm deċiżjoni mogħtija mit-Tribunal Għal Talbiet Żgħar fit-12 ta' Diċembru 2008 fl-ismijiet premessi (Talba numru 459/2007 MK) li effettivament tifforma ġudikat bejn il-kontendenti u għalhekk, peress illi l-mertu ta' din il-kawża ġja huwa *res judicata,* t-talbiet attriċi għandhom jiġu riġettati minnufih.

Qabel ma tikkunsidra din l-eċċezzjoni ta' *res judicata* fil-meritu, din il-Qorti tixtieq tosserva li s-sentenza mogħtija mit-Tribunal Għal Talbiet Żgħar fit-12 ta' Diċembru 2008 ma tifformax ġudikat bejn il-partijiet, u dan stante li kien gie intavolat appell mill-attur minn din is-sentenza. Il-Qorti tal-Appell laqghet l-appell tal-attur u varjat s-sentenza appellata, fis-sens li inghad aktar il-fuq. Għaldaqstant, *se mai*, hija s-sentenza mogħtija mill-Qorti ta' l-Appell fl-24 ta' April 2009 li tifforma ġudikat bejn il-partijiet, u mhux is-sentenza mogħtija mit-Tribunal Għal Talbiet Żgħar tat-12 ta' Diċembru 2008. Dan nonostante, din il-Qorti se tikkonsidra din l-eccezzjoni fil-meritu.

Hu saput illi sabiex tirnexxi l-eċċezzjoni ta' *res judicata*, hemm bżonn li jikkonkorru dawn it-tliet elementi:

1. L-istess oġġett (*eadem res*);
2. L-istess partijiet (*eadem personae*); u
3. L-istess kawzali (*eadem causa petendi*). [7]

Fiċ-ċirkostanzi tal-każ odjern m'hemm l-ebda dubju li l-partijiet fil-kawża li kienet deċiża mill-Qorti tal-Appell fl-24 ta' April 2009 fl-ismijiet "**Elton Mamo vs. Christopher Saliba**" (Avviż Numru 459/07 MK) huma l-istess partijiet fil-kawża odjerna. Fil-fatt, tqajmet l-ebda kontestazzjoni dwar dan il-fatt minn xi wieħed mill-partijiet. Konsegwentement, din il-Qorti

[7] Ara, *inter alia,* s-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell fid-29 ta' Jannar 2016 fl-ismijiet **Sharon Żahra v. Stefan Żahra**, is-sentenza tal-Prim Awla tal-Qorti Ċivili (*per* Imħallef Joseph R.. Micallef) tal-25 ta' Settembru 2003 fl-ismijiet **Charles Cortis vs. Francis X. Aquilina**; is-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) (*per* Imħallef Philip Sciberras) fis-17 ta' Frar 2003 fl-ismijiet **Kontrollur tad-Dwana vs. J.T.E. Limited;** is-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell fid-9 ta' Frar 2001 fl-ismijiet **Adrian Busietta nomine vs. Marco Attard**.

trid tiddetermina jekk il-kawza odjerna titrattax l-istess oġġett kif ukoll ghandhiex l-istess kawzali tal-kawza l-ohra deciza mill-Qorti tal-Appell.

Mill-atti tal-proċess li ġie allegat mal-kawża odjerna, din il-Qorti m'ghandhix dubbju li f'dawk il-proceduri l-attur kien qed jitlob id-differenza ta' bejn l-ammont li kien ħallas lill-konvenut bħala depożitu għall-akkont tax-xogħolijiet li kellu jesegwixxi fil-fond tiegħu – Lm 2,340 - u l-valur tax-xogħol li effettivament wettaq l-istess konvenut fil-fond tal-attur, li skond ir-rapport tal-Perit Herbert Debono kien jammonta għal Lm 1,158.56. Fil-fatt, fil-proceduri quddiem it-Tribunal għal Talbiet Zgħar, l-attur talab lill-istess Tribunal sabiex: *"... ... jikkundanna lill-konvenut li jħallas ossija jirrifondi lill-attur is-somma ta' elf mija wieħed u tmenin lira Maltin u erba u erbgħin ċenteżmu (Lm1181.44)* <u>*rappreżentanti l-ħlas żejjed li sar mill-attur a favur il-konvenut akkont ta' xogħol li baqa' qatt ma twettaq mill-istess konvenut kif hawn fuq spjegat*</u>." [sottolinear ta' din il-Qorti].

Mill-banda l-oħra, fir-rikors odjern, l-attur qed jitlob lil din il-Qorti tikkundanna lill-konvenut ihallsu "... *is-somma ta' sitt elef mija u disa' u tletin Ewro u disa' u tletin ċenteżmu (€6,139.39) rappreżentanti* <u>danni kontrattwali</u> *naxxenti minn ftehim t'appalt dwar xogħolijiet ta' kostruzzjoni u alterazzjonijiet fil-fond ossija 6/7, Sqaq Sant' Antnin, Bubaqra, Żurrieq, konsistenti, fost oħrajn,* <u>*f'żjiediet fil-prezzijiet illi kellu jħallas l-istess attur lill-kuntratturi oħra li ġew inkarigati minnu sabiex jesegwixxu u jitterminaw l-istess imsemmi appalt*</u> *illi inti [l-konvenut] abbandunajt [abbanduna] mingħajr ebda raġuni valida fil-liġi.*" [sottolinear ta' din il-Qorti]

Għaldaqstant, minkejja li dawn il-proċeduri jittrattaw l-istess oġġett – senjatament il-kuntratt t'appalt tas-26 ta' Awissu 2002 bejn il-kontendenti – din il-Qorti m'ghandhix dubbju li l-kawzali taz-zewg proceduri m'humiex l-istess. Il-kawzali ghal azzjoni ghal rifuzjoni lill-attur ta' hlas zejjed li ghamel lill-konvenut akkont tal-prezz tal-appalt (il-proceduri tal-kawzali fil-proceduri l-ohra) ma ghanda xejn mal-kawzali ghal hlas ta' danni kontrattwali – cioe danni kagunati minn ksur ta' kuntratt - pretizi mill-attur fil-kawza odjerna. L-ewwel proceduri kienu azzjoni ta' *action de in rem verso* (arrikkiment ingust) ibbazati fuq il-kwazi-kuntratt (Artikolu 1028A tal-Kodici Civili). Il-proceduri odjerni huma ibbazati fuq pretensjoni ghal danni kontrattwali (Artikolu 992 tal-Kodici Civili).

Fin-nota ta' sottomissjonijiet tieghu, l-konvenut jiccita in sostenn tat-tezi tieghu is-sentenza **Carmelo Camilleri vs Spiro D'Amato** deciza mill-Qorti tal-Appell fit-2 ta' Marzu 1956. F'dik is-sentenza gie ritenut hekk: *"Ma jistghax ikun lecitu lill-appellant li jerga' jipproponi l-istess domanda biex jinnewtralizza l-imsemmija decizjoni precedenti billi jgib ragunijiet u provi li kien jaf bihom u li seta' u messu gab fil-kors tal-process l-iehor. Jekk ma ghamilx hekk 'imputet sibi' ... ... Kif sewwa kellha okkazzjoni tafferma din il-Qorti fis-sentenza tas-6 ta' Marzu 1950 in re. 'Bonello vs Cuschieri ne' b'riferenza ghal sentenza tal-Qorti tal-Appell ta' Firenze tat-30 ta' Lulju 1907, "il giudicato si forma non solo in ordine a cioe che fu espressamente discusso, ma ancora a quanto avrebbe dovuto discutersi e non fu discusso dalla parte che doveva discutere la propria istanza od eccezione (Vol. XXXIV.I.714)"*

Dan l-insenjament huwa pacifiku fil-gurisprudenza u fid-dottrina tal-Qrati taghna. Pero fl-opinjoni konsiderata ta' din il-Qorti, dan l-insenjament mhux applikabbli ghal fatti specje tal-kaz odjern u bl-ebda mod ma jista' jghin it-tezi tal-konvenut. Kif diga inghad, fil-kaz odjern, l-appellant mhux qed jipprova jinnewtralizza l-ewwel proceduri li istitwixxa *"billi jgib ragunijiet u provi li kien jaf bihom u li seta' u messu gab fil-kors tal-process l-iehor."*. Fl-ewwel kawza, l-attur talab u ottjena kundanna biex il-konvenut jirrifondilu flus li kien hallsu zejda, a bazi tal-principji tal-kwazi kuntratt, fil-kawza odjerna l-attur qed jitlob li l-konvenut ihallsu ghad-danni li sofra konsegwenza tal-fatt li l-konvenut abbanduna l-kuntratt ta' appalt ezistenti bejn il-kontendenti minghajr raguni valida, u l-attur kellu jqabbad terzi persuni sabiex jikkompletaw ix-xoghol tal-appalt minflok il-konvenut – azzjoni prettament kontrattwali – kawzali totalment differenti minn dik tal-ewwel proceduri. Il-provi li l-attur irid igib biex jissostanza l-pretensjoni tieghu fil-kawza odjerna li soffra danni kontrattwali, kienu ghal kollox irrelevanti ghal fini li tigi deciza l-ewwel kawza li ghamel ghar-rifuzjoni tad-depozitu zejjed li kien ta' lill-konvenut.

Konsegwentement, wieħed mill-elementi li jrid neċessarjament jissussisti sabiex tirnexxi l-eċċezzjoni ta' *res judicata* – u cioe dak li z-zewg kawzi ikollhom l-istess kawzali - huwa għalhekk nieqes fil-każ odjern. Ghalhekk l-ewwel eċċezzjoni preliminari tal-konvenut ma tistax tigi akkolta.

It-Tieni Eċċezzjoni – Preskrizzjoni ai termini tal-Artikolu 2153 tal-Kodiċi Ċivili

Fit-tieni lok, il-konvenut jeccepixxi preliminarjament li t-talbiet attriċi huma preskritti ai termini tal-Artikolu 2153 tal-Kodiċi Ċivili.

L-Artikolu 2153 tal-Kodiċi Ċivili li jippreskrivi hekk:

"*L-azzjoni għall-ħlas tal-ħsarat mhux ikkaġunati b'reat taqa' bi preskrizzjoni bl-egħluq ta' sentejn.*"

Ma hemmx dubju li bejn il-partijiet kien jeżisti kuntratt t'appalt u li skond l-attur, id-danni li qiegħed jippretendi fil-kawża odjerna huma konsegwenza tal-fatt li l-konvenut abbanduna l-kuntratt t'appalt minghajr raguni valida skondi l-ligi.

Kif ingħad fis-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell fis-27 ta' April 1953 fl-ismijiet **Joseph Micallef noe vs Carmelo Cassar**[8]: *"Ghall-finijiet ta' preskrizzjoni, il-liġi tagħraf tliet għamliet ta' azzjoni ta' danni, u jiġifieri: (a) azzjoni dwar ħsarat imnissla minn għemil li jikkostitwixxi reat, f'liema każ, iż-żmien ta' preskrizzjoni huwa dak imfisser mill-liġi biex issir l-azzjoni kriminali dwar l-istess reat; (b) azzjoni għall-ħsarat imnisslin minn delitt jew kważi-delitt (l-hekk imsejħa culpa aquiliana), f'liema każ il-preskrizzjoni hija ta' sentejn – prinċipju rifless fl-artikolu 2153 tal-Kodiċi Ċivili; u (3) azzjoni għall-ħsarat imnissla minn nuqqas ta' twettiq ta' kuntratt li mhux imfisser f'att pubbliku, f'liema każ il-preskrizzjoni hija dik ta' ħames snin."* (Ara wkoll fl-istess sens **Joseph Żammit vs Joseph Bonello et**, deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili[9] fit-8 ta' Ottubru 2004 u s-sentenzi fiha kwotati u **John Grech vs. Ivan Mifsud et** deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili[10] fl-1 ta' April 2003.

Fis-sentenza **Carmela armla Manicolo vs Philip Hili**, deciza fil-5 t'Ottubru 1998, il-Qorti tal-Appell ikkwotat b'approvazzjoni gudikati anterjuri tal-istess Qorti li jghidu hekk:
"Il-preskrizzjoni ta' sentejn imsemmija fl-artikolu 1917 ta' l-Ordinanza VII ta' l-1868 hija applikabbli ghad-danni "extra kontratwali" jigifieri m'hux minn inadempjenza ta' obbligazzjoni, imma"ex delicto vel quasi". Meta d-danni huma "ex contractu" ghax gejjin minn relazzjoni ta' obbligazzjoni, l-preskrizzjoni hija ta' hames snin u m'hux ta' sentejn (Vol.

[8] Vol XXVII-I-140
[9] *Per* Imhallef Geoffrey Valenzia
[10] *Per* Imhallef Joseph R. Micallef.

XXIX.I.1340) u l-kazistika fiha ndikata). "Fil-kaz ta' appalt addebitu li l-appaltant jaghmel lill-appaltatur, li huwa responsabbli ghad-danni minhabba esekuzzjoni hazina ta' appalt, jikkostitwixxi addebitu ta' kolpa kontrattwali, u ma fihx karattru delittwuz jew kolpuz, u ghalhekk il-preskrizzjoni applikabbli kontra l-azzjoni ghal dawk id-danni hija ta' hames snin" (Vol. XXVIII.I.292).

"E riconosciuto che quella prescrizione di due anni stabilita dall'art. 1917 (illum 2153) non riguarda le azioni per risarcimento di danni derivanti da dolo o copa contrattuale; simili azioni si prescrivono nello stesso tempo in cui si prescrive l'obbligazione" (Vol. XXVI.1.54)."

L-istess insenjament gie ribadit Qorti tal-Appell fil-5 ta' Ottubru 2001 fis-sentenza fl-ismijiet **Louis Muscat vs. AIC Anthony Borg et**, li kien jikkoncerna proprju kuntratt ta' appalt, fejn id-danni li qed jippretendi l-attur huma dawk derivanti minn inadempjenza kuntrattwali, ghall-fini tal-perjodu preskrittiv japplika l-preskrizzjoni kwinkennali skond l-Artikolu 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili, u mhux il-preskrizzjoni iqsar kontemplata fl-Artikolu 2153 tal-Kodici Civili. (Ara wkoll fl-istess sens **Borda vs Arrigo Group of Hotels Ltd** deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili[11] fil-15 ta' Jannar 1999 u **Direttur Ġenerali tax-Xogħolijiet Pubbliċi vs. Charles Azzopardi** deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili[12] fit-3 ta' Lulju 2003, u l-kazistika fihom ikkwotata.

Kif jghid il-konvenut stess fin-nota ta' sottomissjonijiet tieghu, fl-Avviz promotur, l-attur jghid bl-iktar mod car li l-hlas li hu qieghed jippretendi minghand il-konvenut jirrapprezenta danni kontrattwali. Fin-nota ta' sottomissjonijiet tieghu, l-attur jerga' jtenni li l-azzjoni odjerna hija azzjoni ta' danni kontrattwali naxxenti mill-kuntratt t'appalt li kien hemm bejn il-kontendenti, u li l-konvenut abbanduna minghajr raguni valida fil-ligi.

Kwindi, hu kjarament wisq evidenti li f'dan il-kaz, in bazi ghall-gurisprudenza kostanti ta' dawn il-Qrati, m'hix applikabbli l-preskrizzjoni kontemplata fl-Artikolu 2153 tal-Kodici Civili.

---

[11] *Per* Imhallef Frank Camilleri.
[12] *Per* Imhallef Tonio Mallia

It-Tielet Eċċezzjoni – Preskrizzjoni ai termini tal-Artikolu 2156 (f) tal-Kodiċi Ċivili

Fit-tielet eccezzjoni preliminari tieghu, il-konvenut jeccepixxi preskrizzjoni ta' hames snin ai termini tal-Artikolu 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili. Dan l-Artikolu jippreskrivi hekk:
« L-azzjonijiet hawn taħt imsemmija jaqgħu bi preskrizzjoni bl-egħluq ta' ħames snin:
… …
(f) L-azzjonijiet għall-ħlas ta' kull kreditu ieħor li ġej minn operazzjonijiet kummerċjali jew minn ħwejjeġ oħra, meta l-kreditu ma jkunx jaqa', skont din il-liġi jew liġijiet oħra, taħt preskrizzjoni aqsar, jew ma jkunx jirriżulta minn att pubbliku;"

Ghar-ragunijiet moghtija iktar il-fuq f'din is-sentenza, il-perjodu li fih attur irid neċessarjament jintavola l-kawża tiegħu f'każijiet li jittrattaw danni kontrattwali naxxenti minn kuntratt ta' appalt – bħal dawk odjerni - huwa dak ta' ħames snin. Għaldaqstant, il-konvenut huwa korrett meta jissottometti illi l-perjodu preskrittiv ikkontemplat fl-Artikolu 2156 (f) tal-Kodiċi Ċivili huwa dak li għandu japplika għall-fattispeċie tal-każ odjern.

Kif inhu rispaput, skond il-ligi, il-perjodu preskrittiv jibda jiddekorri minn dak-in-nhar li l-azzjoni setghet tigi ezercitata.[13] Dan ifisser li f'dan il-kaz, il-hames snin bdew jiddekorru minn meta l-attur sar jaf bil-hsara li se jsofri – senjatament minn meta l-konvenut iddeċieda li jieqaf jaħdem fil-fond tal-attur. Il-konvenut, *inter alia*, iddikjara li kien ser ikollu jieqaf mix-xogħolijiet fil-fond tal-attur bi skrittura datata 20 ta' Jannar 2003[14], u ghal fini ta' preskrizzjoni, il-Qorti se tiehu din id-data bhala d-data minn meta l-azzjoni setghet tigi ezercitata. L-azzjoni odjerna gietipprezenta fit-12 t'April 2013 - u cioe aktar minn ghaxar snin wara din id-data.

Pero, mill-atti jirrizulta li l-attur baghat erba' ittri ufficcjali lill-konvenut qabel intavola l-proceduri odjerni, liema ittri gew debitament notifikati lill-konvenut. Dawn l-ittri ufficjali huma s-segwenti:

i. L-attur bagħat l-ewwel ittra uffiċjali tiegħu lill-konvenut fid-9 ta' Lulju 2004 u notifikata lill-konvenut fis-16 ta' Lulju 2004, u dan bl-għan illi:

[13] Ara **Louis Muscat vs. AIC Anthony Borg et** deciza Qorti tal-Appell fil-5 ta' Ottubru 2001.
[14] Ara fol 5 tal-proċess allegat mal-proċeduri odjerni.

a. Jinterpella lill-konvenut sabiex jirrifondi ossija jħallas lill-attur is-somma ta' Lm1181.44 bħala rifużjoni tal-ħlas żejjed li sar lilu akkont tax-xogħol li kellu jiġi eżegwit minnu skond il-kuntratt ta' appalt, iżda li qatt effettivament ma ġie konkluż minnu;

b. Iżomm lill-konvenut responsabbli għad-danni u telf ieħor illi huwa sofra, sew minħabba l-abbandun tal-konvenut tal-appalt illi tiegħu hu assuma l-inkarigu u sew minħabba ż-żjiediet, danni u spejjeż oħra li inkorra l-attur in konnessjoni mal-inkarigu ġdid li huwa kellu jagħti lill-kuntratturi ġodda sabiex jitkompla l-istess xogħol.[15]

ii. It-tieni ittra uffiċjali lill-konvenut inharget fis-26 ta' Ġunju 2006 ai termini tal-Artikolu 166A tal-Kapitolu 12 tal-ligijiet ta' Malta, u fiha l-konvenut gie interpellat biss ihallas lill-attur is-somma ta' Lm1181.44 bħala rifużjoni tal-ħlas żejjed li kien ghamel akkont tal-prezz tal-appalt.[16] Ghalhekk, din l-ittra ufficjali mhix rilevanti ghal fini tal-ksur tal-preskrizzjoni tal-pretensjoni tal-attur ghad-danni kontrattwali.

iii. L-attur bagħat it-tielet ittra uffiċjali lill-konvenut fis-17 ta' Ġunju 2009 u notifikata lill-konvenut fil-25 ta' Gunju 2009, u dan bl-għan li jinterpella lill-konvenut sabiex jersaq għall-likwidazzjoni u l-ħlas ta' danni naxxenti mill-kuntratt t'appalt in kwistjoni, rappreżentanti t-telf, iż-żjiediet u l-ispejjeż kollha, inkluż dawk relatati mar-reparazzjonijiet meħtieġa, li sofra l-attur wara li l-konvenut abbanduna l-kuntratt ta' l-appalt in kwistjoni, u dan in konnessjoni ma' l-inkarigu ġdid li l-istess attur kellu jagħti lill-kuntratturi ġodda sabiex, *inter alia*, jitkompla x-xogħol ġewwa l-fond *de quo*.[17]

iv. L-attur bgħat ir-raba' ittra uffiċjali tiegħu lill-konvenut fil-**31 ta' Mejju 2011** u dan bl-istess għan tat-tielet ittra uffiċjali.[18]

---

[15] Ara fol. 27-28 tal-proċess.
[16] Ara fol. 30-34 tal-proċess.
[17] Ara fol. 37-38 tal-proċess.
[18] Ara fol. 40-41 tal-proċess.

Mis-suespost jirriżulta biċ-ċar illi l-preskrizzjoni kwinkwennali kontemplata fl-Artikolu 2156(f) qatt ma skadiet – anke jekk it-tieni ittra ufficcjali mibghuta ma kinitx idonea biex tinterrompi l-preskrizzjoni kwinkwennali u dan ghaliex ma kienux ghaddew hames snin bejn in-notifika tal-ewwel ittra ufficjali u tat-tielet ittra ufficjali. Konsegwentement l-azzjoni attrici odjerna mhix preskritta kif eccepit mill-konvenut.

Fin-nota ta' sottomissjonijiet tieghu, il-konvenut jissottometti li l-attur tilef l-utilita tal-ewwel zewg ittri ufficjali mibghuta minnu, cioe dik tad-9 ta' Lulju 2004 u dik tas-26 ta' Gunju 2006, stante li fil-proceduri quddiem it-Tribunal ghal Talbiet Zghar, hu talab li l-konvenut ihallsu l-ispejjez ta' dawn l-ittri – hlas li mhux kontestat li effettivament sar. Il-konvenut jissottometti wkoll li l-attur qed jibbaza l-kawza odjerna fuq it-talbiet premessi fl-ittri ufficjali tas-17 ta' Gunju 2009 u tal-31 ta' Marzu 2011, stante li dawn huma l-unici zewg ittri ufficjali imsemmija fl-Avviz promotur. Hu jissottometti li d-data li minnha bdiet tiddekorri l-preskrizzjoni hi l-1 ta' Frar 2003 – id-data tar-rapport tal-Perit Herbert Debono. Ghalhekk, peress li ghaddew aktar minn hames snin (fil-fatt sitt snin) bejn id-data tar-rapport tal-Perit Herbert Debono u d-data tal-ewwel ittra ufficjali citata f'din il-kawza – dik tas-17 ta' Gunju 2009 – l-azzjoni odjerna hi preskritta.

Il-Qorti ma tistax taqbel ma dawn is-sottomissjonijiet. Kif diga intqal huwa veru li l-ittra ufficjali tas-26 ta' Gunju 2006 ma tistghax tittiehed in konsiderazzjoni ghal fini tal-ksur tal-preskrizzjoni tal-kawza odjerna, imma dan mhux ghar-ragunijiet sottomessi mill-intimat, imma ghal dawk indikati mill-Qorti iktar il-fuq f'din is-sentenza. Mhux l-istess jista' jinghad ghall-ittra ufficjali tad-9 ta' Lulju 2004. Huwa vera li l-attur talab u ottjena l-hlas taghha fil-proceduri l-ohra, u li ma semmihiex fl-avviz promotur ta' dawn il-proceduri, pero dan ma jfissirx li din l-ittra ma tilfet l-effikacita taghha li tinterrompi l-preskrizzjoni taht l-Artikolu 2016(f) tal-Kodici Civili. L-attur talab l-ispejjez taghha fil-proceduri l-ohra, u fil-fatt gie mhallas ghalihom, u ghalhekk legalment ma regax talab li jithallas l-ispejjez taghha f'dawn il-proceduri. Pero certament dan il-fatt ma jistghax jintuza kontrih.

Lanqas huwa korrett li jinghad li l-attur qed jibbaza l-kawza odjerna fuq it-talbiet premessi fl-ittri ufficjali tas-17 ta' Gunju 2009 u tal-31 ta' Marzu 2011, stante li dawn huma l-unici zewg ittri ufficjali imsemmija fl-avviz promotur. Dawn iz-zewg ittri ufficjali jissemmew biss fl-avviz promotur ghal fini biss tal-hlas tal-ispejjez, u xejn aktar, u l-attur bl-ebda mod m'hu qed jibbaza l-pretensjoni tieghu fuq dawn iz-zewg ittri ufficjali. Jekk kien hemm ittra ufficjali

ohra – cioe dik tad-9 ta’ Lulju 2004 - li serviet biex tinterrompi l-preskrizzjoni kwinkwennali – din ghandha tittiehed in konsiderazzjoni ukoll.

Rigward il-kumplament tas-sottomissjonijiet tal-konvenut f’dan ir-rigward, il-Qorti ma tistax taqbel maghhom, u dan ghar-ragunijiet moghtija fil-konsiderazzjonijiet taghha iktar il-fuq f’din is-sentenza.

Fid-dawl tas-suespost, din il-Qorti ma tistax tara kif din it-tielet eccezzjoni tal-konvenut tista’ tigi milqugha.

Konklużjoni

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda tiċħad l-ewwel tlett eċċezzjonijiet ta’ natura preliminari fir-risposta tal-konvenut, bl-ispejjez kontra tieghu.

Ghaldaqstant, il-Qorti tordna l-prosegwiment tal-kawża skond il-ligi.

Maġistrat

Deputat Reġistratur